

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

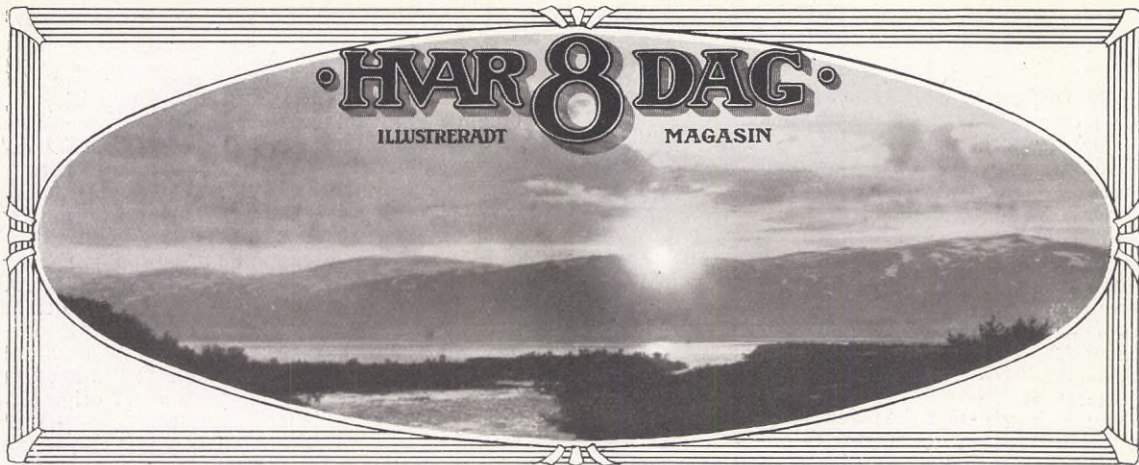
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

ILLUSTRERADT

MAGASIN

SOMMARNATT VID TORNE TRÅSK. — FOTO. BORG MESCH, KIRUNA.

17:DE ÅRG.

DEN 6 AUGUSTI 1916

N:O 45

Foto. Nord. Komp. Sthlm.

Klubb: Bengt Sjöström

Wastenberg

PROFESSOR IVAR TENGBOM.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Till professor i arkitektur vid Konsthögskolan i Stockholm har K. M:t som bekant nyligen utnämnt arkitekten Ivar Tengbom. Utnämningen har af flera skäl länge väntats med spänning af intresserade kretsar och nu väckt en viss uppmärksamhet äfven utanför dessa. K. M:t har vid valet följt minoriteten inom Konstakademien hvilken bland sina medlemmar räknade arkitekterna professorerna Clason, Dahl, Lauerstedt och Wahlman samt hrr Anderberg och Westman. Den nye professorn är en ung man och har hittills icke beklädt någon lärarebefattning med undantag för en tids vikariat vid Tekniska högskolan för professor Lauerstedt.

Ivar Tengbom är född den 7 april 1878 i Vireda i Småland. Han genomgick Chalmerska institutet och Konstakademiens arkitektskola, där han erhöles kungl. medaljen 1901, och företog därefter de sedvanliga utländska studiererna i olika represser däraf med statsstipendium 1905—1906. Därvid torde han ha förvärfvat särskild kännedom om fransk arkitektur, gammal och ny, under sin Parisvistelse, ett inflytande som sedermera utfyllts med teoretiska studier af modern tysk byggnadskonst. Till omväxling med resorna praktiserade han på olika arkitektkontor, blef arkitekt i öfverintendentsämbetet 1907 och idkade egen verksamhet sedan 1906 i samarbete med arkitekt E. Torulf i Göteborg, så att Tengbom var chef för firmans Stockholmskontor. Denna förbindelse fortgick till 1912, då den upplöstes och arkitekt Tengbom övertog Stockholmskontoret. Under denna tid har han varit en flitigt anlitad arkitekt utan att direkt specialisera sig för något område, men har därjämte tagits i anspråk för facklig och litterär verksamhet af olika slag. Vid de stora byggnadstäffingar som förekommit i Stockholm har han i regeln deltagit och alltid blifvit bemärkt, äfven om han naturligtvis icke alltid hemfört afgörande seger. Han fick sålunda andra pris vid rådhusjälingen i Stockholm 1905, likaledes andra pris vid täflingen om Engelbrektskyrkan samma år och i täflingen om ny stadsplan för Katarina församling i Stockholm 1910 hade han tillsammans med arkitekt Torulf och stadsingeniör Lilienberg utarbetat ett förslag som inköptes af prisenämnden.

En betydelsefull uppgift fyllde arkitekt Tengbom, då han var redaktör för Teknologföreningens tidskrift "Arkitektur" från 1908 till 1911 och själf flitigt medarbetade i den med olika uppsatser. Han medverkade därvid till den rangplats denna tidskrift då förvärfvade och alltjämt bibehållit, trots sitt begränsade utrymme, bland svenska konsttidskrifter. Ett annat byggnadslitterärt arbete har han utfört i samarbete med arkitekt John Åkerlund, då han redigerat det vackra samlingsverket "Gamla svenska allmogehem" som utgafs 1912 af mecenaten grosshandlaren Gustaf Carlson. Det bör tilläggas att den nye professorn under flera år varit medlem af styrelsen i Teknologföreningens afdelning för husbyggnadskonst, därvid som vice ordförande vid olika tillfällen och som sekreterare och att han innevarande år valts till medlem af Eva Bonniers donationsnämnd i Stockholm. Dessa små fakta förtjäna omnämnas, då de visa det förtroende professor Tengbom åtnjutit bland männen af facket och öfverhufvudtaget bland konstnärerna. Indirekt ha de utan tvifvel medverkat till att valet nu fallit på honom.

Men det är naturligtvis i första rummet den själfständiga och omfattande arkitektverksamheten som givit honom den nödiga auktoriteten. Fastän

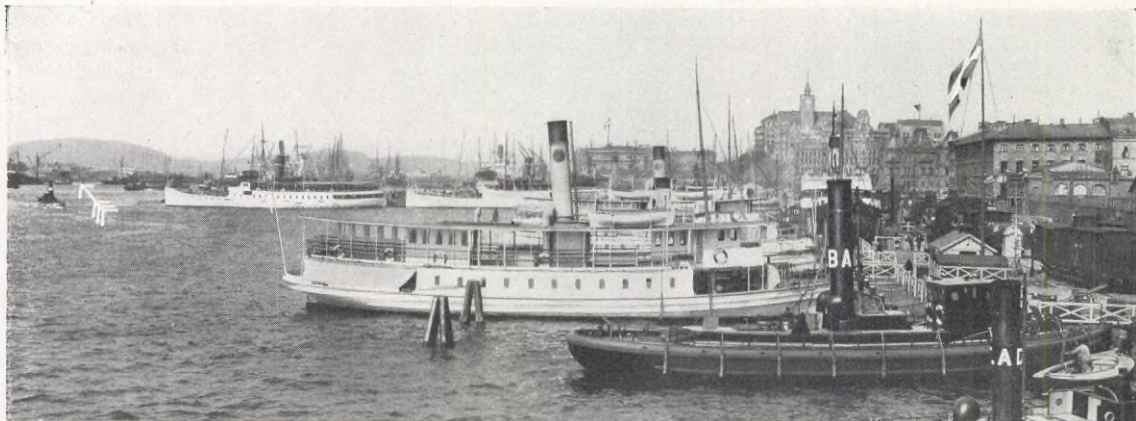
många år ännu icke förlutit sedan den började, har denna verksamhet givit många betydelsefulla resultat. Det första stora slaget vanns 1909 vid täflingen till rådhus för Borås, då den Torulf-Tengbomska firman erhöles första pris. Detta förslag, som också vederbörligen kom till utförande, kännetecknades af ett synnerligen lyckligt förhållande mellan de relativt små proportionerna och den på en gång värdiga och lifvande formen. Där fanns drag af svenska slottsbyggnader och af italienska småstadsrådhus men så personligt omformade att det inte kunde bli tal om imitation eller kopiering. Året därpå fick han uppdraget att bygga kyrka i Arvika och synes i det originella uppslag han där utarbetade tagit något intryck af den äldsta formen för Stockholms storkyrka, denna blygsamma kyrka med spetsigt högt torn som syns på några af de äldsta bilderna af Stockholm. Därnäst följde en helt modern uppgift att bygga det af makarna Simon och Mathilda Sachs donerade barnsjukhuset vid Arstaviken i Stockholm. Här framträder Tengboms sinne för helt moderna tankar i yttre som i inre afseenden och särskildt en erkännansvärd sträfvän att lysa upp och förfinas själfva sjukhuskaraktären, så att något af ett stort och vackert hems stil faller däröfver. Det är med all praktisk medicinsk utrustning ingenting af den litet beklämmande och tunga stämningen i de ordinära sjukhusen med de ändlösa likformiga korridorerna och de absolut likformiga rummen. Med anledning af detta lyckade experiment fick han nya uppdrag i samma stil och har sålunda under senare år byggt statens lungotsanatorium vid Spenshult och tuberkulossjukhus för Elfsborgs län i Sjö—Gunnarsbo, för Kristianstads län i Broby och för Borås stad vid Västeråsen. I ungefär samma genre falla de trefliga förslagen till skolbyggnader och rektorsbostad för den Sunnerdahska stiftelsen.

Under de första åren falla andra smärre offentliga byggnader af profant slag: tullpackhus i Nyköping, vattentorn på olika orter, projekt till sparbank i Halmstad. Men det största byggnadsföretaget tillföll Tengbom, då efter en serie täffingar, Stockholms Enskilda Bank öfverlämnade åt honom icke blott den länge beslutade nybyggnaden för bankens räkning vid Kungsträdgården på gamla Dramatiska teaterns tomt utan dessutom en hel rad hus som skulle bilda dess närmaste omgivning. Med dessa stora företag befäste Tengbom sitt anseende som habil arkitekt men höjde hela den nivå han arbetat på med den klart och rent utformade stilen på yttre och inre, gedigen utan grannlåt och af en viss pompös tyngd som ju icke behagar vännerna af lekande krokanarkitektur. Men på samma gång kom han också därigenom att visa mångsidigheten af sin förmåga, då han så att säga fick ett helt stadsparti upplåtet åt sig att omgestalta. I detta och i senare smärre arbeten, en kontorsbyggnad vid Hamngatan och Svenska Dagbladets redaktionshus vid Karduanmakaregatan, har professor Tengbom röjt sitt sinne för lokalstämming i sina nya byggnader, med andra ord funnit en naturlig form för byggnaden på grund af dess läge i en viss gammal miljö. Detta är ett tämligen nytt drag i svensk arkitektur och icke synnerligen utmärkande för de moderna stormännen i Svensk arkitektur Carl Westman och Ragnar Östberg. Rådhuset i Stockholm är icke just stockholmskt och Röhsska konstslöjdmuseet icke heller göteborgskt, så förträffliga och märkliga de annars äro.

Professor Tengbom är för närvarande sysselsatt med en festskrift öfver Enskilda bankens ny-

VÅRA BLIFVANDE FRIHAMNAR.

H. 8 D: GÖTEBORGSFOTOGRAF.

BILD FRÅN GÖTEBORGS HAMN, med pilen visande kvar inloppet till den blifvande centralhamnen är beläget. Vyn är däremot icke alls belysande för Göteborgs hamntrafik med dess stora ångbåtsflotta, då de här synliga ångarne samtliga äro Marstrands- o. d. sommarbåtar.

Kivö: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergare, Skövde—Gbg.

På senare år har ett stigande intresse för transitohandeln förmärkts i vårt land. Blicken har öppnats för hur utomordentligt betydelsefullt det skulle vara för landet, om denna näringsgren kunde bringas till uppblomstring. Åtgärder i detta syfte börja också vidtagas. Tanken på ångfärjeförbindelse Göteborg—England är på god väg att förverkligas, och det har äfven kommit på tal att anordna en liknande förbindelse med Finland i anslutning till en Kapellskärsbana. Sedan vi 1907 fingo en frihamnsförordning, ha dessutom Göteborg och Malmö beslutat anlägga frihamnar, och Stockholms stadsfullmäktige ha tillsatt en kommitté för att undersöka, om inte huvudstaden också bör skaffa sig frihamn.

Det företagsamma Danmark har som bekant länge ägt en frihamn i Köpenhamn. Den öppnades redan 1894 och har varit af stor betydelse för utvecklingen af Danmarks kommerciella lif. Det är egentligen märkvärdigt, att vi dröjt så länge att följa detta exempel. Men det är ju ett beklagligt faktum, att vi hittills nästan alltid hållit oss bland de sista, då det gällt tillämpningen af nya rön.

Frihamnsinstitutionens betydelse för transitohandeln är utomordentligt stor. Det internationella varuutbytet kräver för sin förmedling största möjliga snabbhet och minsta möjliga kostnader. För att ett land skall kunna tänka på att få ombesörja någon del af den synnerligen inbringande förmedlingen af detta varuutbyte, måste det därför undanröjda dyrbara och tidsspillande formaliteter vid förmedlingen. Detta är ett problem, som bäst

löses genom anläggande af frihamn. Man inhägnar ett hamnområde och betraktar det såsom liggande utanför rikets tullgräns. Köpmännen få dit tullfritt införa varor, och fartygen likaväl som varorna slippa undan de besvär och kostnader, som medfölja bevakning, undersökning och alla öfriga kontrollåtgärder, som äro nödvändiga för tillvaratagande af statens rätt till tull. Den fria och obehindrade dispositionsrätten till det i frihamnen utlossade från utlandet införda godset, möjliggör för varuägaren att undersöka, fördela, ompacka och bearbeta godset, allt på det sätt, som bäst lämpar sig för det handelsändamål, godset skall tjäna.

Om varuägaren vill återutföra godset kan detta alltså ske utan de dröjsmål och kostnader, som äro förenade med tullbehandlingen. Föres varan från frihamnen in i landet måste däremot tull i vanlig ordning erläggas. Men importören kan upplägga varan i frihamnen tills han funnit köpare för densamma, d. v. s. han slipper förtulla den innan den är såld. Äfven sjöfarten och industrien beredas stora fördelar genom frihamnen. Friheten från tullkontroll innebär för fartygen besparing och framför allt tidsvinst. Och den exportindustri, som använder främmande, tullpliktiga råämnen och halfabrikat, beredas stora fördelar genom möjligheten att anlägga fabriker inom frihamnsområdet.

På k. maj:ts bord ligga för närvarande tre ansökningar om frihamnsrättigheter: två från Göteborg och en från Malmö. Då riksdagen nu antagit regeringspropositionen angående sättet för förebyggande af detaljhandel inom frihamnsområde,

H. 8 D: GÖTEBORGSFOTOGRAF.

CENTRALHAMNSBYGGET. Bild tagen från Kvillbäcken mot älfven.

Fcrts. å sid 7:0.

GRUPPBILD FRAMFÖR SKOGSHYDDAN, KAMMARHERRE E. BOSTRÖMS SOMMARVILLA PÅ SÄRÖ, DÄR H. M:T TAGIT SIN BOSTAD UNDER DEN KORTA REKREATIONSVISTELSEN.

Främst synas Konungen och fru Boström, f. Wennerberg jämte döttrar samt närmast bakom öfverstinnan Wennerberg och kammarherre Boström; öfverst fr. v.: kabinettskammarherre Hay, löjtnant Wennerberg och kommandörkapten Ericson.

Efter foto. för H. B. D. af Hoffotograf H. Lindbohm, Göteborg.

Forts. fr. sid. 706.

byggnad. Hans närmaste uppgifter som arkitekt blir den lilla Högalidskyrkan i Stockholm och en rad privathus och villor i Stockholm och i landsorten. Det är att märka att äfven under föregående upptagna tid hade han medhunnit smärre och större privatbyggnader, af hvilka de märkligaste äro den Tryggerska villan i den s. k. diplomatstaden och den Philipsonska vid Karlavägen, båda i Stockholm.

Ett slags förstudium för sin nu kommande nya verksamhet som lärare bedref professor Tengbom för några år sedan, då han jämte ett par andra framstående, modernt arbetande arkitekter gaf privat ledning och undervisning åt ett antal unga arkitektelever som just brutit sig ut ur Konsthögskolans arkitekturafdelning på grund af missnöje

Konungen, som efter Svenska spelens afslutning under några dagar jagat på Skabersjö i Skåne, anlände den 18 juli till Kungsbäcka samt fortsatte därifrån i bil till den närbelägna badorten Särö, där h. m:t under någon vecka kvardröjde. Under färden hälsades konungen med allmän flaggning samt hyllades entusiastiskt af stora folkskaror från den kringliggande bygden. Vid ankomsten till Särö bereddes den höge gästen ett hjärtligt mottagande af badsocieteten.

Under vistelsen på Särö, hvilken tillbringades i största stillhet, gästade konungen kammarherre Wolmar Boström i dennes vackra sommarvilla "Skogshyddan". Afresan från Särö ägde rum den 24 juli, hvarvid färden gick öfver Göteborg, där stora folkmassor samlats för att bringa konungen sin hyllning.

med undervisningen. Innan han nu tillträder sin befattning, är det hans afsikt att göra en kort studieresa till Danmark och Tyskland för att taga kännedom om vissa detaljer i den högre arkitekturundervisningen.

Professor Tengbom är gift med Hjärdis Nordin den framstående bildhuggarinnan. De ha under sin vistelse i Stockholm tagit liflig del i det artistiska och litterära sällskapslivet.

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG.

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen. vare sig berättelser, uppsatser, eller goda fotografier af tilldragelser för dagen.

SOMMARENS VIKINGASPEL I LYSEKIL.

Foto K. Ekskvand, Lysekil.

musik: Kem. A.-B. Denot Sijfersparre, S. Lm.-Gbg.

"GUDARNAS DOM" AF F. NYCANDER UPPFÖRES FÖRSTA GÅNGEN DEN 22 JULI. (Text å sid. 719)

Till högtidlighållande af reformationsminnet invigdes den 17 juli i Wittenberg, Tyskland, "Die Lutherhalle", med dess utökade dyrbara samlingar af urkunder, bref bilder, minnes pänningar m. m. från reformationstiden. Den förnämsta klenoden i samlingen utgöres af det berömda egenhändigade bref-

vet från Luther till käjsar Karl V. Brefvet inköptes år 1911 på en auktion i Leipzig af den amerikanske millionären Pierpont Morgan och hemböds som gåfva till kejsar Wilhelm, hvilken i sin ordning öfverlämnade det till "Die Lutherhalle".

LUTHERHUSET I WITTENBERG MED LUTHERSALEN.

OLOF DEN HELIGES STATY, afstüekt i Sarpsborg den 29 juli.

HVAR 8 DAGS GÖTEBORGSFOTOGRAF.

Klische: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm.—Gbg.

CENTRALHAMNSBYGGET I GÖTEBORG: Bild tagen från älfven inåt Kvillebäcken.

Forts. fr. sid. 707.

torde väl ansökningarna komma under behandling inom den närmaste tiden.

Göteborgs frihamn kommer att ligga vid Lundby- och Tingstadsvassarna. Arbetet på själva hamnanläggningen är i full gång. Frihamnsområdet får en areal af 27.3 hektar, hvaraf 18 hektar landområde och 9.3 hektar vattenområde. Kajlängden blir 1165 m. Kostnaderna för själva hamnanläggningen äro beräknade till inemot 8½ mill. kr. och för de speciella frihamnsanläggningarna till något öfver 3 mill. kr. Arbetena väntas bli färdiga 1919.

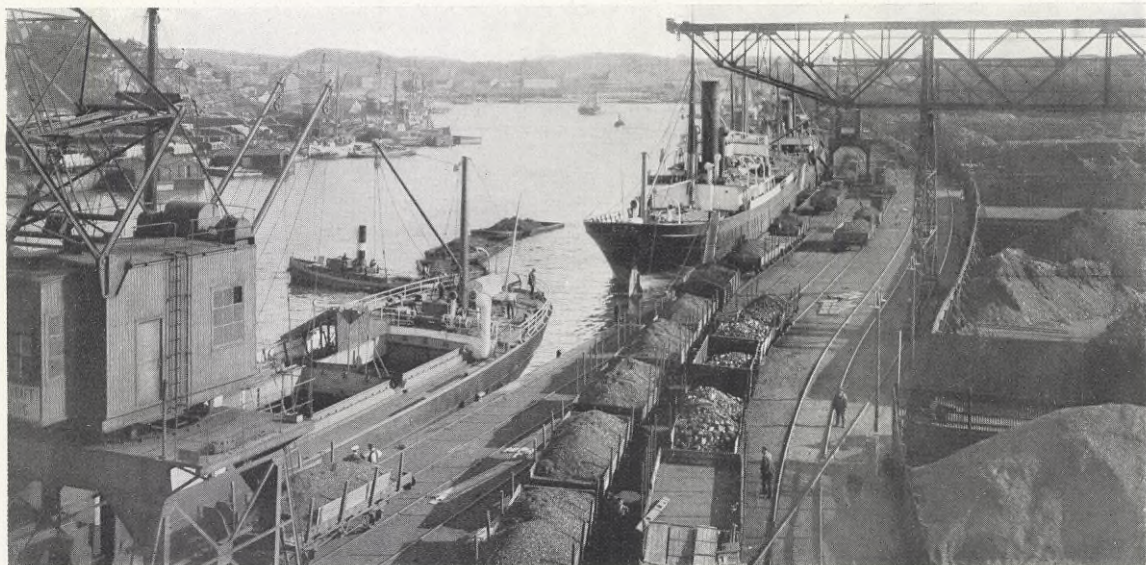
Det skulle emellertid vara af stor betydelse för Göteborg att ha en frihamn redan vid fredsslutet, som man ju vägar hoppas inte skall låta vänta på sig så länge. Göteborg skulle då kunna dra till sig en god del af den transitotrafik, som därvid kommer att erbjuda sig. Med tanke därpå ha Göteborgs stadsfullmäktige hos k. m:t begärt tillstånd att inrätta en provisorisk frihamn i Sannegårdshamnen. Denna hamn är helt ny, öppnades 1914, och användes nu som massgodshamn. Den

består af en 100 m. bred och 660 m. lång bassäng med en kajlägd af 900 m.

Malmö frihamn kommer att ligga nordöst om nuvarande hamnen, mellan Nyhamnspiren och den därutanför belägna vägbrytaren. Området har en areal af 47 hektar, hvaraf 33.5 hektar landområde och 13.5 vattenområde. Kajlängden blir 1860 m. Kostnaderna äro beräknade till 9.3 mill. kr., och arbetena anses kunna fullbordas på tre år.

I fråga om de blifvande frihamnarnas storlek kan till jämförelse meddelas, att Köpenhamns frihamnsområde har en areal af 64.9 hektar, hvaraf 36.3 hektar landområde och 28.6 hektar vattenområde; kajlängden är omkring 2,500 m. Motsvarande siffror för Hamburgs frihamn äro resp. 1090, 535.4, 554.6 och 66,625. Våra frihamnar bli sålunda af jämförelsevis blygsamma mått, men de komma naturligtvis att utvidgas i mån som detta visar sig erfordrligt.

Medan vi syssla med dessa modärna frihamnar böra vi kanske erinra därom, att Sverige verkli-

HVAR 8 DAGS GÖTEBORGSFOTOGRAF.

Klische: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm.—Gbg.

PANORAMA ÖFVER SANNEGÅRDSHAMNEN I GÖTEBORG, afsedd som provisorisk frihamn. I bakgrunden Fiskhamnen och Majorna på södra älfstranden.

Foto. Rahm, Malmö.

PLATSEN FÖR MALMÖ BLIFVANDE FRIHAMN, tagen från inseglingrännan.

Skild: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Skalm-Ödg.

gen tidigare ägt en frihamn. Det var på 1700-talet, då Marstrand under ett par årtionden utgjorde en *porto franco*. Frihamnsbegreppet hade

då en i någon mån annan innebörd än nu. En frihamn omfattade då en hel hamnstad, medan den nu omfattar endast en del af en hamn.

BADORTEN STJÄRNVIKS BRAND.

En af de i Göteborgs skärgård liggande badorterna *Stjärnvik* ödelades den 29 juli af en våldsam eldsvåda, mot hvilken det med all energi bedrifna släckningsarbetet visade sig fullständigt maktlöst. Elden, hvilken uppstod vid half 4-tiden på morgonen i restaurantbyggnaden spred sig i den starka vinden med fruktansvärd hastighet öfver hela restauranten samt därifrån vidare till hotellbyggnaden samt varm- och kallbadhusen tills hela badorten bildade ett flammande eldhaf. Efter en och en half timme lågo samtliga byggnader i aska. Hotellets personal och gäster räddade sig alla ut ur lågorna, en del af dem i yttersta minu-

ten. Genom kringflygande eldflägor fördes elden öfver till den närbelägna badorten Vargön, men blef dock här utan större svårighet dämpad.

Hur elden uppstått är, när detta skrives, icke känt.

*

Till illustr. å sid. 709.

Till högtidlighållande af *niohundraårsminnet af Särpsborgs grundläggning* afäcktes den 29 juli i nämnda stad en staty öfver dess grundläggare Olof den Helige. Statyn har utförts af bildhuggaren Gustav Larum.

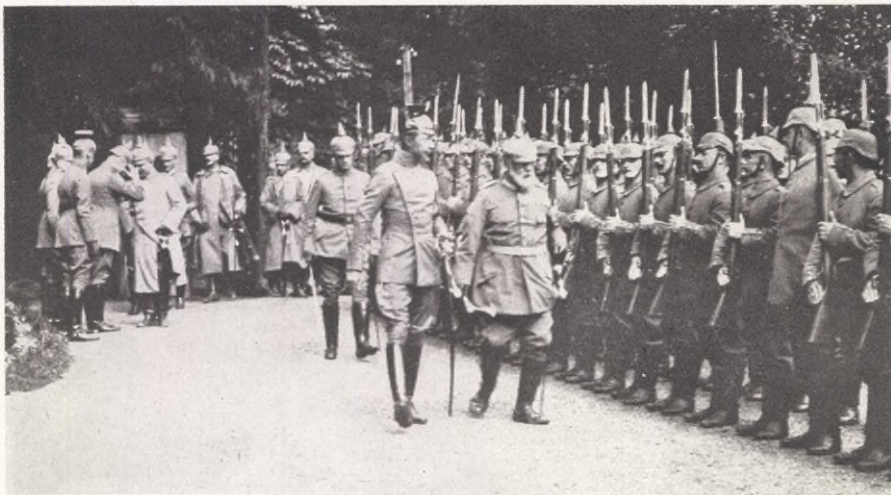

Efter fotografi.

Skild: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Skalm-Ödg.

BADORTEN STJÄRNVIKS HOTELL OCH RESTAURANT SAMT BADHUS, hvilka alla fullständigt nedbrunnit den 29 juli.

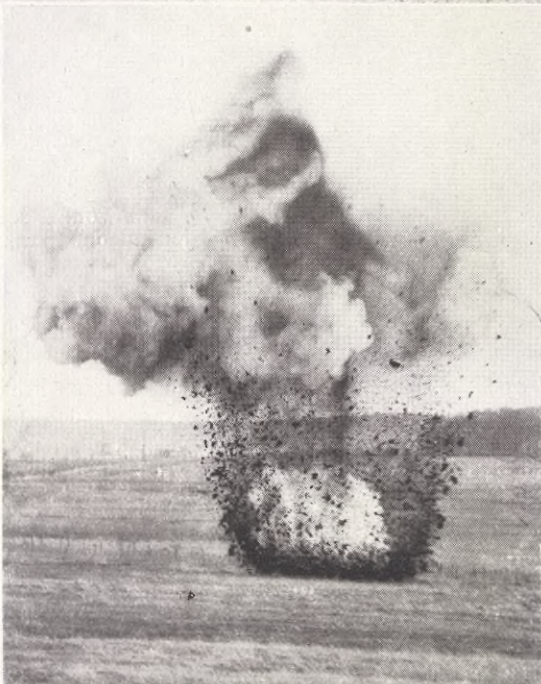

KONINGEN AF BAYERN BESÖKER KRONPRINS FRIEDRICH, högste befälhavare öfver trupperna vid Verdun.

Till höger: GRANAT-NEDSLAG vid Malancourt, den af tyskarne intagna och fullständigt nedskjutna byn vid Verdun.

VÄRLDSKRIGET.

Under sista juliveckan växla- des stötar och motstötar i snabb följd i det nu en månad långa *Somme-slaget*, hufvudsakligen på den engelska fronten, där striden afgjordt hade sin våld- sammaste karaktär. I stort vi- sade sig det tyska motståndet fullt vuxet provvet; den terräng- vinst, som de allierade efter sin stora samfällda framstöt den 23 juli kunde anteckna inskrän- kte sig till att engelsmännen sköto fram sin vänstra anfalls- kolonn till utkanten af byn *Pozières*, medan centrum och högra flygeln höllos tillbaka vid *Fourauxskogen*, *Longueval* och *Guillemont*; den samtidigt verk- ställda franska aktionen resul- terade uti en mindre framryck-

ning öster om *Hardecourt* och ett stycke eröfrad terräng framför linjen *Estrées—Soyecourt—Vermandovillers*.

Den 24 på efter- middagen gjordes nya generalanfall, koncentrerande sig på engelsmän- nens linje och på den nämnda frans- ka frontsträckan söder och öster om *Estrées*. För- bittrade strider ut- spunno sig i *Po- zières*; general Haig kunde som resultat af dessa förlustrika strider rapportera ytter- ligare någon fram- ryckning genom byn; först den 26 på aftonen var emellertid hela byn i engelsmän- nens besittning. Under de närmas- te dagarne arbe- tade hufvudsakli- gen artilleriet, för- beredande en ny offensivstöt; de smärre lokala strider, som rap- porterades, gäivo helt små resul- tat.

Situationen vid *Verdun* hade hela veckan igenom en tämligen kon- stant karaktär med stark tysk

Forts. å s'id. 720.

Efter fotografier.

SÖNDESKJUTEN STÄLLNING vid fronten framför Verdun.

Kliché: Bengt Silfverparra.

Öfverst: FRANSKA FRONTEN. Infanteri anlärder till främsta skyttelinjen
ENGELSKA OFFENSIFVEN. Mellerst: Tyska sårade; därunder byn Mametz efter intagandet. — Efter originalfotografier.

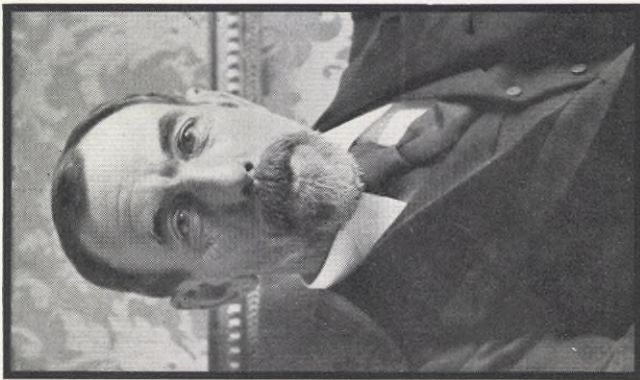

Nobelpristagaren professorn vid University College London *Sir William Ramsay* har, enl. ingångna telegrafiska meddelanden, den 24 juli skattat åt förgängelsen.

*
William Ramsay, som var född 1852 i Glasgow, kom år 1870 till Tübingen i Tyskland, vidvarsuniversitetet han två år senare promoverades till fil. dr., hvarefter han omedelbart återvände till hemlandet. År 1880 blef han professor i kemi vid universitetet i Bristol, och kvarstod vid denna post till år 1887, då han erhöill samma professor vid Londons university college.

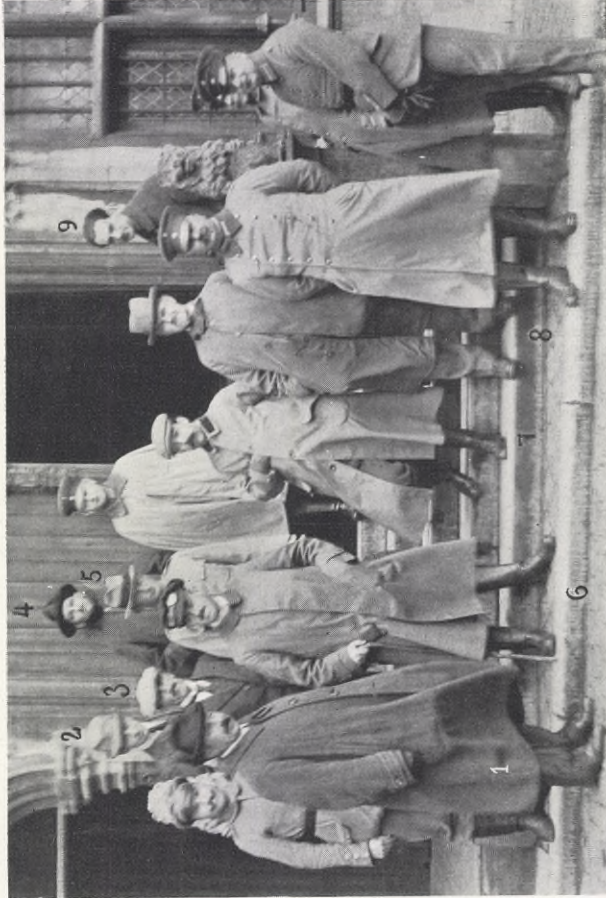
Till den bortgångne vetenskapsmannens namn äro knutna en hel rad af lysande upptäckter på kemiens område, däribland konstaterandet af de fem nya ädelgaserna helium, argon, krypton, neon och xenon. Som den märkligaste af de af Ramsay gjorda vetenskapliga upptäckterna räknas dock konstaterandet af att helium bildas genom radiumemanation, hvarmed bevis förebärts för möjligheten af att ett enkelt ämne kan öfvergå i ett annat.

Bland de höga vetenskapliga utmärkelser, hvilka som ett erkännande af hans banbrytande forskarbragder kommo Ramsay till del, var ätven det honom år 1904 tilldelade Nobelpriset i kemi.

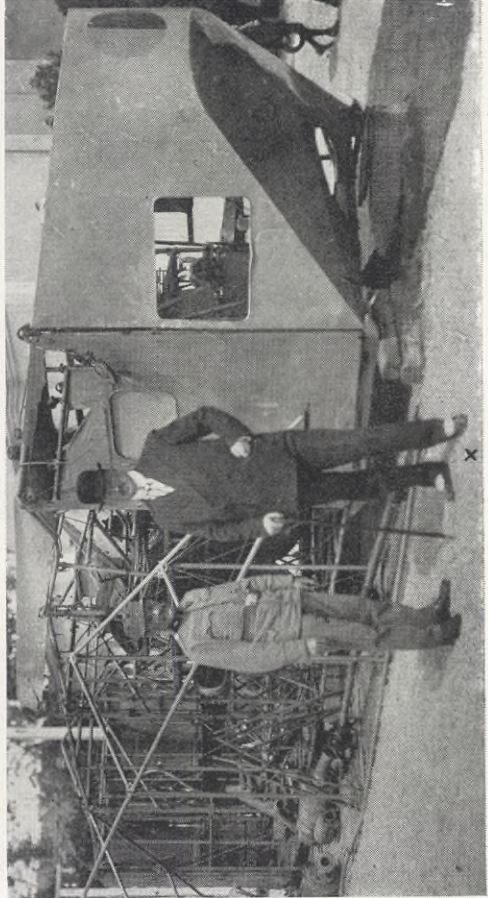

SIR WILLIAM RAMSAY, framstående engelsk vetenskapsman. Nobelpristagare. F. 1852. † 24 juli.

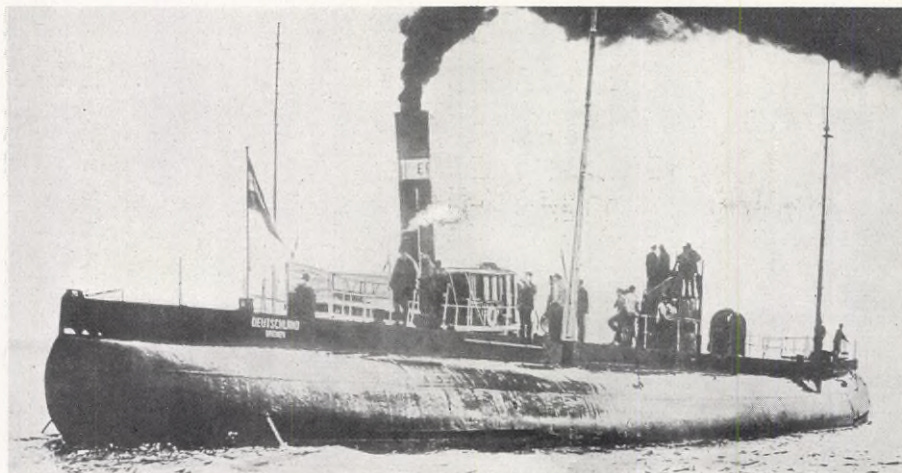
Vidst. bild:
NEUTRALA MAKTERS KRIGSKORRESPONDENTER I BRÜGGE.
1. Rumänien;
2. Holland;
3. Schweiz;
4. Argentina;
5. Holland;
6. Sverige. (herr Torelius);
7. Spanien;
8. Sverige. (herr Blowquist);
9. Grekland.

Nedanst. bild:
SVENSK (direktör för Folke Bokman X) VID IZONZOFRONTEN. Et nedskjutet italienski luftskapp.

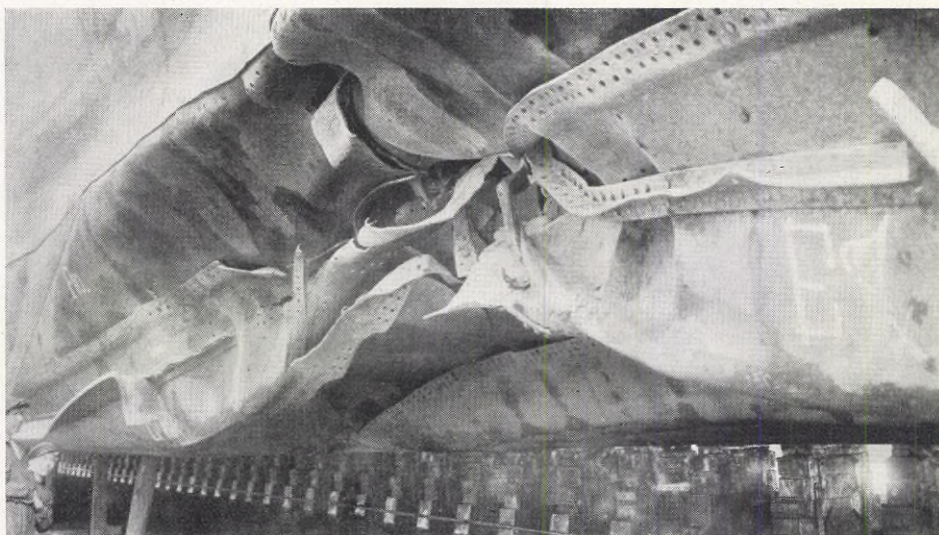
Björns fotograf.

"DEUTSCHLAND", den märkliga handels-ubåten i Baltimores hamn.

Illustration: Bengt Sjöberg.

Den tyska handelsundervattensbåten "Deutschland" kvarligger, när detta skrives, ännu i Baltimores hamn. Tiden för dess afgång hemlighålles med hänsyn till de engelska krigsfartyg, som i väntan på undervattensbåten patrullera utanför den amerikanska kusten. Medan denna vakthållning pågått har ännu en handelsundervattensbåt "Bremen" förtöjdt i amerikansk hamn.

Den svenske ångaren "Fridland", tillhörig Broströmska-rederiaktiebolaget "Tirfing" i Göteborg, minsprängdes som bekant i våras i Engelska kanalen, men lyckades taga sig in till London, där de erhållna läckorna provisoriskt tätades. Ångaren har nu återkommit till Sverige och intogs den 20 juli i Malmö torrdocka för undersökning. Reparationen, hvilken antagligen kommer

Amatörfoto. L. Thupin, Malmö

SVENSKA ÅNGAREN FRIDLANDS SKADOR EFTER MINSPRÄNGNING I ENGELSKA KANALEN. Bild från Kockums mek. verkstad i Malmö.

Illustration: Bengt Sjöberg.

att utföras vid Kockums mek. verkstad i Malmö, beräknas draga en tid af två månader. Fridland mäter 4960 br. reg. tons.

*

Danska motorskonerten "Samsö" som den 17 juli afgick från Halmstad till England med planklast blef under öfverresan beskjuten af en tysk u-båt. Den höll sig emelertid flytande på lasten och inbogserades till Tyne.

Foto Hallberg, Halmstad.

DANSKE MOTORSKONERTEN SAMSÖ, beskjuten af en tysk u-båt.

Illustration: Bengt Sjöberg.

RIKSMARSKALKENS LIKFÄRD.

Riksmarskalken, excellensen grejve Douglas jordfästning ägde den 26 juli under stora högtidligheter rum i Stjärnorps, Östergötland, dit stoftet förts från Lysekil, där dödsfallet inträffade. Sorgeakten i Stjärnorps kyrka öfvervars af förutom konungen, kronprinsen samt härtigarne af Västergötland och Nerike äfven af öfverkammarherre Rosenblad, genom hvilken drottningen lät sig representera, samt vidare af landshöfdin-

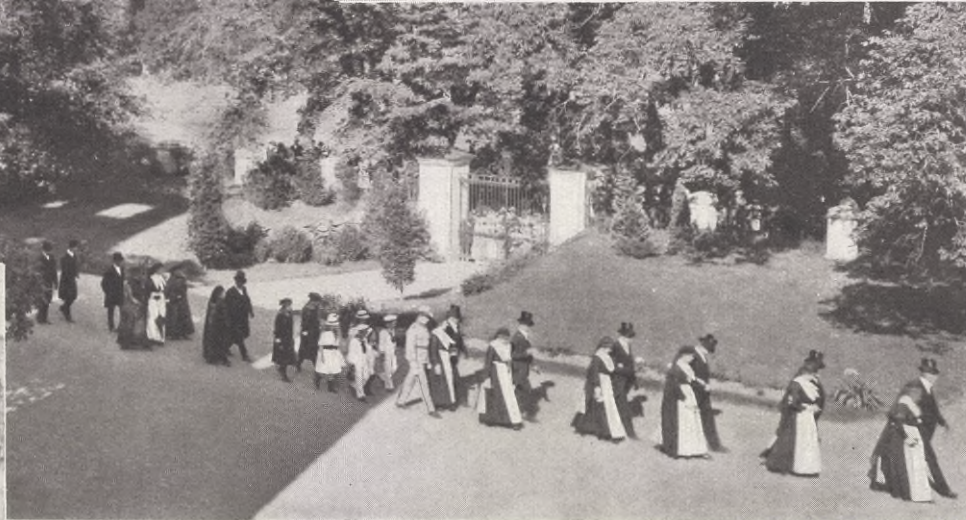
Foto Eks rand Lyseki
KISTAN FÖRES FRÅN LYSEKIL.

Foto. Rödning, Linköping.

PROCESSIONEN TILL SLOTTSKAPELLET ÖFVER STJERNORPS BORGGÅRD.

Vidst. bild: BISKOP PERSONNE I PROCESSIONEN.

Klubb: Bengt Sköfverman.

gen och grefvinnan Trolle, statsråden Westman och Beck-Friis, hofmarskalken grejve Klingspor, cheferna för Östgöta regementena jämte ett stort antal representanter för våra iör-nämsta adliga ätter.

Efter jordfästningsakten, hvilken förrättades af professor Hj. Holmquist från Lund, följde kvartett-sång, ältartjänst och utgångspsal, hvarefter konungen förde änkegrefvinnan Douglas ut ur tämp-let.

Sedan de kungliga en stund samtalat med de på borggården närvarande anhöriga till den bortgångne skedde afresan i bil.

Bland den rika blomstergården märktes kransar från det kungliga husets medlemmar, äfvensom från kejsar Wilhelm samt vidare från utrikesdepartementet, landbruksakademien, från Svenska stora landslogen, sällskapet Pro Patria, hof och staber, från stats- och utrikesministrarne m. fl.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. G. AF GEIJERSTAM.
F. d. Trafikchef. — Sköfde.
85 år 4 Aug.*

N. P. B. LINDGREN.
F. d. Borgmästare. — Oskars-
hamn. — 75 år 7 Aug.*

J. WAHLSTRÖM.
Tf. Förste stadsläkare. — Upsala
60 år 4 Aug.*

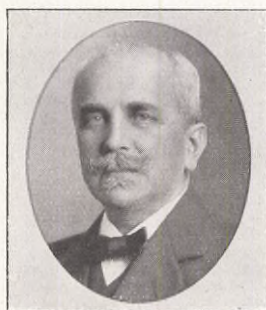
J. A. C. LUNDIN.
Andre Stadsläkare. — Söder-
tälje. — 50 år 2 Aug.*

C. SKOGLUND.
Bankdirektör. — Borås.
75 år 18 Juli.*

C. G. H. BAGGE.
F. d. Vice Konsul. Bankdirektör.
Varberg. — 75 år 6 Aug.*

M. MATTHIESSEN.
Assuradör. — Stockholm.
60 år 16 Juli.

P. F. NORDIN.
Rysk v. konsul. — Hernösand.
65 år 24 Juli.

**A. J. B. VON STRUSSEN-
FELT.** — F. d. Öfverste.
Karlskoga. — 70 år 5 Aug.*

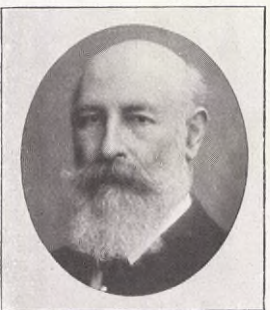
F. A. VON GERBER.
F. d. Major Öfverkontr. v brännv-
tillv. — Malmö. — 70 år 28 Juli.

O. W. MELIN.
Öfverste. — Uddevalla.
55 år 3 Aug.*

L. P. HAMILTON.
Grefve. Komm.-kapt. 1 gr. —
Stockholm. 55 år 3 Aug.

C. R. LAMM.
Godsegare. Ingeniör. — Näsby.
60 år 4 Aug.*

P. A. LARSSON.
Landtbrukare. — Säby.
60 år 6 Aug.*

E. P. W. RÖING.
Grosshandlande. — Götetorg.
50 år 3 Aug.*

L. DE GEER.
Friherre. Godsegare. — Leufsta
50 år 8 Aug.*

* Data å nästa sida.

G. F. LUNDQUIST †.
Grosshandlande. — Göteborg
F. 37. † 24 Juli.*

S. J. GEETE †.
F. d. Häradshöfd. — Östersund.
F. 43. † 18 Juli.*

CARL GUSTAF AF GEIJERSTAM. Afg. fr. Chalm. slöjdsk. 56, v. Stat. jernv. byggn. 56—61, stat.-insp. 62—73; trafikchef v. Norrköping—Söderköping—Vikbolandets jernv. 93—06.

BERTRAND LINDGREN. Stud.-ex. 59, hojr.-ex. 63, v. hfd. 67, tf. borgmästare i Oskarhamn 72, ord. 74—13. Ord. i styr. i Smål. ensk. banks afd.-kontor der 75. Landstingsman under en lång följd af år. Led. af Riksd. A. K. 79—87, 91—93 o. 97—11.

JONAS WAHLSTRÖM. Stud.-ex. 75, med. lic. 97, prakt. läkare i Upsala sedan 98, tf. jernv. läk., tf. förste stadsläkare.

IWAR LUNDIN. Stud.-ex. 85, med. lic. 99, andre stadsläk. i Södertelje sedan 04. Led. af lasarettidir. 04; stadsfullmäktig sedan 08, dess v. ord. sedan 15, v. ord. i helsov.-nmd.

CLAES SKOGLUND. Inneh. affär i Borås fr. slutet af 60-talet till 06. Led. af styr. i Borås sparb. sedan 76, ord. sedan 03. V. ord. i styr. i Borås ensk. bank.

HARRY BAGGE. Anst. i Hall. ensk. bank 70—05, led. af dess styr. 1900—05; förtroendeman v. Göteb. banks afd.-kontor i Varberg sedan 05 samt dess styr. ord.; dansk v. konsul under en följd af år fr. 72; stadsfullm. 73—02; v. ord. eller ord. sedan 93—02. Styr.-led. i Varberg—Borås jernv. a.-b.

ALEXANDER VON STRUSSENFELT. U.-löjtn. v. Göta art.-reg. 65 major o. chef f. Gottl. art.-kår 95, öfv.-löjtn. der 98, öfverste i armén o. afsk. 05.

OLOF MELIN. U.-löjtn. v. Elfsb. reg. 81, maj. 08, v. Skarab. reg. 09 v. Västg. reg. 10, chef f. inf.-skjutsk. å Rosersberg 08—12, öfv.-löjtn. 11, v. Bohusl. reg. 13, tf. öfverste o. chef f. Hall. reg. 14, öfverste o. chef v. Bohusl. reg. sedan 15. Led. af Krigsvet.-akad. Uppfinnare af det bekanta Melinska stenografi-systemet. — Biografi o. helsid.-portr. ärg. VII: 14.

CARL ROBERT LAMM. Afg.-ex. fr. Tekn. inst. 76, elev v. Motala mek. verkst. 71, ritare v. Ludvigsbjergs verkst. a.-b. 76—79, verkm. 79—81, verkst. dir. der 81—03. Denna sistn. verkst. utvecklades under L. till ett betydande industrietablissemment m. spec. ångsprutor, pumpverk m. m. Eger sedan 04 Näsby i Stockh. län der en mönsterladugård anl. Slottsbyggn. innehåller utomordentliga konstsamlingar, började v. Ludvigsbjerg o. numera bland de största o. förnämsta i vårt land. Ord. i komm.-st. i dess lfsmed.-nmd V. ord. i Stockh.—Roslagens jernv., i Luth & Roséns elektr. a.-b., i Ludvigsbjergs verkst. a.-b.

AUGUST LARSSON. Eger egend. Säby i Blek. län. Ord. i komm.-nmd 92—09, led. af egodeln.-rätt, led. af styr. i Östra Blek. jernv. fr. 97; landstingsman sedan 86, led. af Riksd. A. K. sedan 1900.

ERIK RÖING. Inneh. firman Erik Röing i Göteborg. Led. af Handelsfören. fullmäkt. o. Handelskammaren i Göteborg. Led. af Riksd. A. K. sedan 06; led. af bevilln. utsk. sedan 07; led. af stämpelskattekomm. 10; ord. i trustkomm. 11—13. Led. af Liberala saml.-part. förtroenderåd, led. af Frisinn. landsfören. verkst. utsk., vice ord. i Göteborgs lib. valm.-fören. centralstyr.

LOUIS DE GEER. Inneh. sedan 14 fideikommisssegend. Leufsta bruk, Carlsholms bruk, Tobo bruk m. fl. Led. af hushålln.-sällsk. förvaltn.-utsk. sedan 96

FERDINAND LUNDQUIST †. Etabl. 64 i Göteborg den bosättin.-affär under eget namn hvilken utvecklats till en af de mest ansedda o. betydande i sin branch i landet.

STEN GEETE †. Stud.-ex. 62, hojr.-ex. 55, v. hfd. 69, häradshöfd. i Jemt. v. doms 78—12. Under 17 år ord. i landstinget under 27 år ord. i stadsfullm. i Östersund.

Sveriges allmänna sjukkasseefförbunds elfte kongress öppnades den 22 juli i Eskilstuna, I kongressen hvilken avslutades den 25 juli deltog utom förbundsstyrelsens medlemmar 190 ombud från olika sjukkassar samt ett flertal gäster däribland äfven en del från Norge och Danmark. Soci-alstyrelsens representaterades vid kongressen af bl. a. generaldirektör Elmquist och byråchef Th. Andersson m. fl., pensionsstyrelsens af byråchefen O. Enbom och riksförsäkringsanstalten af bl. a. sekreteraren A. Eison. Bland de utländska gästerna märktes normmännen byråchefen S. Böhn och overretssagföer I. Christansen, båda från norska riksförsäkringsanstalten, samt danskarne departementschefen H. Wedel och sjukkasseeinspektören dr Witttrup m. fl.

Foto. Bryd. Uf, Eskilstuna

SJUKKASSEKONGRESSEN I ESKILSTUNA.

Kilich: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre, Sölna—Gbg.

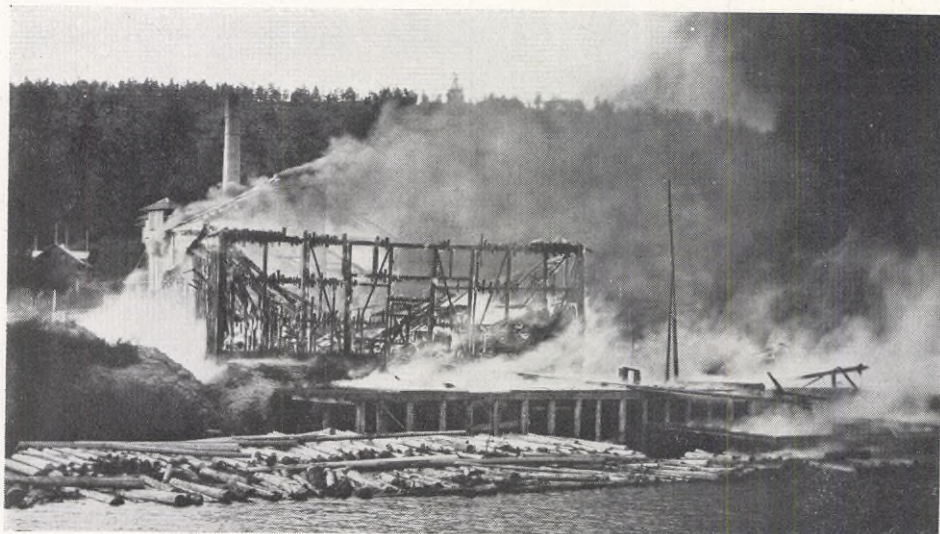

Foto. Widell, Sundsvall.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre, Sthlm—Gbg.

DEN STORA FABRIKSBRANDEN I SUNDSVALL. Svensk Papps fabrikskomplex sköfladt.

Aktiebolaget Svensk Papps fabrikskomplex i Sundsvall härjades den 21 juli af en förödande eldsvåda. Flera byggnader, däribland pappfabriken och torkhuset, lades fullständigt i aska, hvarjämte ofantliga lager af trämassa förstördes. Elden antages hafva uppstått genom elektrisk kortslutning i en af de brunna byggnaderna. Skadorna beräknas uppgå till omkr. 300,000 kr.

Ett våldsamt åskväder, åtföljdt af hagelblandadt, skyfällsliknande regn gick

vägstrafiken måste sålunda inställas på grund af att det forsande vattnet spolat ned sand i spåren, lågt ligande butiker och lokaler öfversvämmades, hvarjämte de nötstora haglen söndersplittrade tusentals iönsterrutor.

Till bild å sid. 709.

"Gudarnes dom", Fredrik Nycanders nya vikingaspel, hade den 22 juli sin urpremier i Valhalls klippgrotta vid Lysekil och vann därvid en afjord framgång. Dramat kännetecknades af ett välklingande kärnfullt språk och en verkningsfull, på stämning rik handling.

Vidstående bild:
KALMAR STADS NYA BRANDBIL VISAS I KRISTIANSTAD.
Foto. Nilsson, Kristianstad.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

SKYFALL I STOCKHOLM. Öfversvämmade gator. Brandkåren pumpar vatten ur Auditorium

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre, Sthlm—Gbg.

Efter fotografier.

DEN STORA TRUPP-DEFILÉN GENOM PARIS.

Kloda: Bengt Skjervegarr.

Öfverst: RYSKA TRUPPERNA PASSERA AVENUE DES CHAMPS ELYSÉES. — Nederst: GENERALVY VID PLACE DE LA MADELEINE.

Forts. fr. sid. 712.

artillerield på västra sidan af floden och täta franska anfall på östra stranden i terrängen söder om *Thiaumont*-verket och vid *Fleury*; fransmännen rapporterade smärre terrängvinster som resultat af dessa strider. Af nytt från andra frontdelar förtjänar antecknas ett tyskt anfall på tämligen bred front väster och öster om *Reims* den 26 och följande natt. Anfallets verkan synes ha blifvit neutraliserad genom franska motanfall.

På den ryska fronten rådde tämligen liflig aktivitet, på vissa sträckor intensiv stridsverksamhet. I *Riga* afsnittet hade de ryska operationerna under denna vecka mindre omfång efter föregående våldsamma ansträngningar.

Vid prins Leopolds armégrupp kämpades tappert

där de norr om *Prislop*-passet gingo öfver floden *Czarny Czeremocz*.

På italienska fronten pågick kampen oafbrutet. Under veckans förra del var området söder om *Suganadalen* skådeplatsen för mycket hårda strider. Här inträdde en paus den 26, hvarpå kraftigt italiensk stridsverksamhet rapporterades från *Paneveggio* i Tyrolen. I det hela taget blefvo resultatet obetydliga.

På armeniska fronten antecknade ryssarne eröfringen af den viktiga staden *Erzindjan* den 26 juli.

Ett tyskt marinluftskepp bombarderade de ryska hamnanläggningarna i *Mariehamn* på *Åland* den 25.

INNEHÅLL: Professor Ivar Tengbom (biografi och helsidesporträtt). — Konungen på Särö — Riksmarskalken grejve Douglas' jordfästning. — Svenska frihamnsanläggningar. — Sjukassekongressen i Eskilstuna. — "Die Lutherhalle" i Wittenberg inviges. — Professor William Ramsay f. — Handels-ubåten "Deutschland". — Vikingaspelen i Lysekil. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri.

Ljertyck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För berättelser och historietter gäller oovilkorligt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI GÖTEBORG.